

HOOFDREDACTIONEEL:

ROERIGE TIJDEN

Jacques van Lankveld¹

Het blijven roerige tijden voor de seksuologie. De grootschalige veranderingen binnen de Rutgersstichting zullen het landschap van de Nederlandse seksuologische hulpverlening hoe dan ook opnieuw verkavelen. Verzelfstandiging van enkele bestaande Rutgershuizen, voortbestaan van andere huizen als proeftuinen en kenniscentra, fusering van Rutgershuizen met bijvoorbeeld MR '70, vergaande samenwerking of fusering met abortusklinieken of GGD's, al deze vormen zijn mogelijk. Of deze invullingen van de seksuologie in bestaande of nieuwe instelling ook wenselijk zijn, c.q. de evident aanwezige hulpbehoefte op seksuologisch gebied adequaat beantwoorden, is nog erg onduidelijk. Uiteindelijk zal de praktijk dit pas kunnen uitwijzen. De persberichten over het teloor gaan van een zo groot deel van de huidige medische en psychologische hulp voor seksuele moeilijkheden hebben wel iets duidelijk gemaakt. De Rutgersstichting heeft veel maatschappelijke goodwill gekweekt. Veel mensen voelen zich goed geholpen en zijn bang dat zij of anderen niet diezelfde laagdrempelige hulp elders zouden kunnen vinden. Maar er is niet alleen maatschappelijke discussie, ook onder seksuologen is grote commotie. Een neerslag daarvan vindt u in de Forumrubriek in dit nummer. Het bestuur van de Nederlandse Vereniging voor Seksuologie heeft zich in een brief

kunnen worden aangewend om de seksuologie een beter geïntegreerde plaats te geven in het grotere circuit van de somatische en geestelijke gezondheidszorg. Als sexual health vanzelfsprekend is, zou goed vormgegeven sexual health care de logische volgende stap zijn, met voldoende capaciteit en toegankelijkheid voor hulpvragers, en met voldoende erkenning en goede arbeidsvoorwaarden voor hulpverleners.

Maar de klok tikt verder en seksuologen moeten ook leven. De drainage van hulpverleners naar andere functies, naar eigen praktijkjes en praktijken is al volop gaande. Als het opzetten van nieuwe institutionele vormen van seksuologische hulpverlening te lang op zich laat wachten, zullen velen van de toch al schaarse professionals zich geïnteresseerd hebben aan nieuwe werkgevers of cliëntengroepen en derhalve niet meer beschikbaar zijn om reguliere instellingsplaatsen op te vullen. Een fors deel van het seksuologisch intellectueel kapitaal dreigt zo elders geïnvesteerd te worden, en gaat in eerste instantie verloren voor de categorale seksuele hulpverlening.

Nu het goede nieuws. Laten we niet vergeten dat het dagelijks werk van het helpen van mensen met het oplossen van hun seksuele moeilijkheden ondanks alle politieke en bestuurlijke commotie doorgaat. En ook het wetenschappelijk onderzoek naar

aan minister Borst publiekelijk uitgesproken over het toekomstbeeld van de seksuologie in Nederland, in een reactie op het recente NISSO-rapport dat hierover handelt. De heftige discussie tijdens de september-ledenvergadering van de NVVS, en de open brief van de samenstellers van het NISSO-rapport in reactie op deze brief (zie Forum) getuigen van forse verschillen van inzicht over de te volgen koers. Inmiddels heeft het NVVS-bestuur een reactie geformuleerd op de brief van de samenstellers van het NISSO-rapport. De Forumrubriek bevat tenslotte nog een open brief van het NVVS-bestuur aan de minister over de actuele situatie rond de Rutgersstichting.

In de huidige situatie waarin vaste waarden in de seksuologie worden losgelaten, zijn echter rampscenario's niet noodzakelijkerwijs de enige denkbare uitkomst. Het maatschappelijk momentum zou

seksualiteit in Nederland en België dat binnen het internationale forum veel aanzien geniet, gaat gestaag door. Research op hoog niveau is een zaak van inspiratie en lange adem. Prestigieuze prijzen op seksuologisch gebied die verleend worden aan mensen die zich langdurig en succesvol hebben ingespannen op research-, preventie- en voorlichting-, en op therapiegebied maken bij tijd en wijle duidelijk dat dit proces gestaag doorgaat. Na de Herman Musaphprijs (Koos Slob) en de Seksuologieprijs van de Stichting ter bevordering van de Seksuologie in de Huisartspraktijk (Marco Blanker) die eerder dit jaar werden toegekend, is de Van Emde-Boas - Van Ussel prijs in 2001 verleend aan Walter Everaerd, hoogleraar klinische psychologie aan de Universiteit van Amsterdam. Het jury-rapport maakt duidelijk waar deze keuze op gebaseerd is. We prij

¹Dr. J.J.D.M. van Lankveld, hoofdredacteur, psycholoog NIP-psychotherapeut-seksuoloog NVVS, Academisch Ziekenhuis Maastricht, Afd. Medische Psychologie, Postbus 5800, 6202 AZ Maastricht, tel. 043-3875686, fax. 043-3875682, e-mail jvla@groupwise.azm.nl.

zen ons gelukkig dat we ook de tekst van de rede die Everaerd uitsprak bij het aanvaarden van de prijs in dit nummer kunnen publiceren.

De Nederlandse Vereniging voor Seksuologie (NVVS) bestaat 20 jaar. De professionele organisatie die de belangen van de seksuologen in Nederland bundelt heeft in deze twintig jaren een stimulerende rol gespeeld in het maatschappelijk debat over de vele aspecten van seksualiteit. Maar de NVVS heeft ook moeilijke tijden doorgemaakt. Gelukkig bleek steeds dat ze veerkrachtig was, in staat zichzelf te vernieuwen, en dat ze zo de tand des tijds heeft kunnen doorstaan. De redactie van het Tijdschrift voor Seksuologie wil het bestuur en de leden van de NVVS van harte feliciteren met dit lustrum. Proficiat! Het NVVS-lustrum is gevierd met een lustrumcongres op 2 november j.l. In een volgend nummer van TvS wordt daar hopelijk verslag van gedaan.

Een andere positieve ontwikkeling tekent zich af. Alom in de somatische en psychologische hulpverlening verschijnen protocollen en richtlijnen. Clinici worden in hun werk ondersteund doordat op grote schaal bekendheid wordt gegeven aan inzichten en wetenschappelijke evidentie omtrent het diagnosticeren en

verlening, onderzoek, opleiding en onderwijs, vorming, en voorlichting en preventie op het terrein van de seksualiteit. Het bestuur van de Stichting Tijdschrift voor Seksuologie heeft besloten dit jubileum luister bij te zetten met het Lustrumcongres, dat gepland staat op vrijdag 15 maart 2002. Het congres en het daarop aansluitende feest worden gehouden in Rotterdam, zalencomplex Engels, direct naast het Centraal Station. Ook is het Tijdschrift voor Seksuologie zelf dan in een gepaste feestelijke vorm gegoten, al zou het thema van dat nummer anders doen vermoeden. Op oorspronkelijk initiatief van drs. Dirk De Doncker, psycholoog en werkzaam bij het Universitair Forensisch Centrum van het Universitair Ziekenhuis Antwerpen wordt het een dubbelnummer met als thema 'Plegers van seksueel geweld: Diagnostiek en behandeling'. Deze editie van TvS is in twee betekenissen dubbel. Niet alleen is de omvang van het tijdschrift dan het dubbele van wat u gewend bent, maar ook het verspreidingsgebied is eenmalig verdubbeld. Dit is vanwege het feit dat de publicatie het gezamenlijk product is van het Tijdschrift voor Seksuologie en het Vlaamse Tijdschrift Klinische Psychologie. Onder eindverantwoordelijkheid van de hoofdredacteurs drs. Bob Cools (Tijdschrift Klinische

behandelen van lichamelijke en psychische klachten en stoornissen.

Richtlijnontwikkeling lijkt nu ook in de seksuologie van de grond te komen. We kunnen nog lang niet spreken van bewezen effectiviteit en efficiëntie van onze assessment-methoden en interventies bij het volledige scala van seksuele moeilijkheden en stoornissen (Heiman & Meston, 1997), laat staan van bewezen positieve kosten-baten analyses van verschillende implementatievormen. Toch is er veel voor te zeggen om wat we wel met enige zekerheid weten maximaal toegankelijk te maken voor de seksuologische klinici. Een nieuw initiatief daartoe is het zojuist verschenen boek 'Behandelingsstrategieën bij seksuele disfuncties' (Hengeveld & Brewaeyts, 2001), dat gepresenteerd werd op 22 november tijdens een studiedag in Amersfoort. Ook is een initiatief vanuit het NISSO genomen om het proces van richtlijn- en protocolontwikkeling verder te stimuleren. De komende jaren zullen nieuwe impulsen gegeven worden om de kwaliteit van het professioneel handelen langs deze weg te versterken en te waarborgen.

Alhoewel als laatste hier besproken is het zeker niet de geringste positieve tijding. Het Tijdschrift voor Seksuologie

Psychologie) en dr. Jacques van Lankveld (Tijdschrift voor Seksuologie) is de redactie van dit nummer in handen van dr. Daan Van Beek (Dr. H. van der Hoeven Kliniek te Utrecht), drs. Dirk De Doncker (Universitair Forensisch Centrum te Antwerpen), dr. Chijs van Nieuwenhuizen (TBS-Kliniek de Kijvelanden te Rhooen en Tijdschrift Klinische Psychologie) en dr. Luk Gijs (Capaciteitsgroep Klinische Psychologie te Utrecht en Tijdschrift voor Seksuologie). Het lustrumcongres van het Tijdschrift voor Seksuologie zal inhoudelijk nauw gerelateerd zijn aan het dubbelnummer. Wij zijn er trots op dit grootschalige Nederlands-Vlaamse congres te mogen organiseren over het momenteel zo actuele onderwerp van de behandeling van seksueel-geweldplegers. Meer informatie over het Lustrumcongres vindt u in de bij dit nummer gevoegde uitnodiging.

Literatuur

Heiman, J.R., & Meston, C.M. (1997). Empirically validated treatment for sexual dysfunction. In Rosen, R.C., Davis, C.M., & Ruppel, H.J. (Eds.). *Annual Review of Sex Research; An integrative and interdisciplinary review. Vol. 8. The Society for the Scientific Study of Sexuality.*

Hengeveld, M.H. en A. Brewaeyts (Red.) (2001). *Behandelingsstrategieën bij seksuele disfuncties.* Bohn Stafleu Van Loghum, Houten/Diegem.

bestaat 25 jaar. TvS wil een
wetenschappelijk tijdschrift zijn
voor het brede veld van
professionals die zich
bezighouden met hulp